

יסודות בעבודת השם

הג השבועות - ב'
"דברי אשר שמתי בפיד"

קונטרס
"יסודות בעבודת ה'"
חג השבועות - ב'

משיעורי הרה"ג
ר' אהרן רובינפלד
שליט"א
בעהמ"ח ספרי
"תורת הקנינים"
"תורת המצוה"
ערב שבועות תשע"ח
יצא לאור:
ערב שבועות תשע"ט

לכל ענייני הקונטרס

להתקשר - באר"י:

058-3202693

ניו יארק:

845-239-7108

לאנדאן:

07930-196425

אנטווערפן:

0485-683303

או באימיל:

yesoidos@gmail.com

עימוד:

(+972-)054-8531131

זמן מתן תורתנו

"דברי אשר שמתי בפיך"

תוכן המאמר:

- א. חג השבועות באה לאחר מ"טמונים א
ב. עיקר חג השבועות – מעמד הר סיני ה
ג. מתן תורה – דבר ה' אל בני ישראל ז
ד. בתורה נכלל 'גופא דאורייתא ונשמתא דאורייתא' ט
ה. מעמד הר סיני – הקב"ה המלמד ובני ישראל התלמיד יג
ו. קנין תורה רק ע"י ביטול הגבלות הגשמיים יד

חג השבועות באה לאחר מ"טמונים

קדישין, ולבחר למיתי לאתחברא ביה במלכא, ולקבלא אורייתיה וכו', אמאי שבע שבתות, בגין למזכי לאתדכאה במיין דההוא נהר דנגיד ונפיק וכו' ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחושבנא לא אתאביד מניה, כד מאטי להאי ליליא, לבעי ליה למלעי באורייתא, ולאחברא בה, ולנטרא דכיו עלאה דמטי עליה בההוא ליליא, ואתדכי.

ובראשונים מובא בשם המדרש שבעת שיצאו בני ישראל ממצרים מנו אף הם ספירה זו מרוב השתוקקות וציפיה למתן תורה כעבד ישאף צל, והיא היא המכוון שבמצות הספירה שניתנה לנו לספור יום יום, להשתוקק לקראת מתן תורה להטהר ולהתקדש בקדושתו העליונה.

ספירת העומר הכנה לחג השבועות כתוב בתורה (דברים ט"ז) 'שבעה שבועות תספר לך וכו' תחל לספור שבעה שבועות. ועשית חג שבועות לה' אלקיך'. ספירת העומר כולה היא הכנה לחג השבועות וכמאה"כ (ויקרא כ"ג) 'וספרתם לכם... שבע שבתות תמימות תהיינה עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים, יום והקרבתם מנחה חדשה לה'. והדבר מבואר בדברי חז"ל ובקדמונים שניתנה לנו מצות ספירת העומר כהכנה שנהיה ראויים לקבלת התורה.

וכדאי' בזוהר הק' (ח"ג צ"ז) וספרתם לכם, לכם דייקא, כמה דאת אמר וספרה לה שבעת ימים, לה לעצמה, אוף הכא לכם לעצמכם, ולמה, בגין לאתדכאה במיין עלאין

רוחנית, שיכין ליבו לכבוד השבת להתענג בתענוגים רוחניים כדבעי, על ידי עסק התורה וכדומה, כל חד לפי מה שהוא, ועי"כ יבוא לידי 'אז תתענג על ה', וכן בשאר מצות מצינו בספרי רבותינו הק' מאורי החסידות שהפליגו במעלת ההכנה למצוה ולקראת יום נשגב, אך כזאת לא מצינו שיהא דבר קצוב ושיעור מסויים בדבר ההכנה, כי בכל מקום עיקר ההכנה היא אצל כל אחד כפי אשר ידבנו לכו, או בלימוד עניינה והלכותיה יתכונן לקראת המצוה או המועד, או בשאר דרכי הכנה, כל אחד כפי מה שמשער בדעתו שיועיל לעורר את עצמו לקראת מעלת היום.

אמנם בזה נשתנה ההכנה לקראת חג השבועות, שנצטוונו בה במצוה מיוחדת בפרטי פרטיות האיך להתכונן לקראתה, והוא ע"י שביום זה יאמר היום כך וכך, למחר יאמר היום כך וכך וכו', והמצות מכוונים בתכלית הכוונה לעניינה, על דרך הכתוב (איוב כח כג), 'אלקים הבין דרכה, והוא ידע את מקומה'. שההכנה הראויה לחג השבועות היא כשאומר 'היום יום אחד לעומר', ומונה ימים ושבועות, וכן הלאה כסדר הזה, ועל אף שאינו יודע לכוון ענין המצוה שמבטא בשפתו, מכל מקום ספירה זו היא ההכנה, והיא מן החדשות שניתן קיצבה לדבר האיך שיתכוננו למועד חג השבועות.

השם של חג השבועות נקבע על שם ספירת העומר שקדמה לה כהכנה למצוה, וכמאה"כ ועשית חג שבועות. אכן הדבר אומר דרשני, שהרי בכל ימים טובים מורה שם החג על ענין ומהותו של החג, וכאן השם שניתן להחג הוא על שם ההכנה - ספירת שבעה 'שבועות', שהיא ההכנה לה, ולכאורה ההכנה לזמן הנעלה היא רק כטפל ואינה עיקר הדבר, כי בחג השבועות לכאורה עיקרה היא 'מתן תורה', ואן כן למה לא נקרא יו"ט זה בשם 'מתן תורה' שהיא עניינה ומהותה.

ובעיקר הדבר שנתנה לנו מצות ספירת העומר כהכנה למתן תורה, יש בזה חידוש מסויים, כי בשאר הזמנים או בעשיות המצוות לא מצינו שנצטוונו בהם בדרך צווי להתכונן אליהם, משא"כ לקראת חג השבועות צייתה חכמתו ית' שנכין לבבנו במצות ספירת העומר מ"ט יום, ומשמע שהיא כמו עיקר במצות היום של חג השבועות.

ולא עוד, אלא שלמרות שמצינו בתורה ענין ההכנה למצוות, דוגמא לדבר ההכנה לשבת, ונקטוה בלשון 'הכנה דרבה', כמאה"כ גבי ההכנה לשבת (שמות טז ה), 'והכינו את אשר יביאו, וכדאיתא בגמ' (ע"ז ג.), 'מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת', ועל פי פנימיות נכלל בזה גם הכנה

ההכנה מר"ח סיון להתבונן בגדלות היום לקראת סיום ימי הספירה ישנו עוד שלב בהכנה, וכמאה"כ (שמות יט א), 'בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים באו מדבר סיני... ויחן שם ישראל נגד ההר'. שמשבאו להר סיני בר"ח סיון החלה עוד שלב בהכנה, ביום המיוחד ושלוש ימי הגבלה, ואמרו חז"ל (שבת קמו.), 'ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן', שעצם ביאתם להר סיני היא מעלה מיוחדת, וכמו שאומרים בהגדה של פסח 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה, דיינו', וידועין דברי הקדושת לוי שבעצם ביאתן ועמידתן לפני הר סיני כבר פסקה זוהמתן.

והיא הכנה נוספת מלבד ההכנה שבמ"ט יום, שספירת העומר ענינה היא תיקון וזיכוך המידות, כדי שיהא 'מטי טהור להאי יומא', ויהיה כלי מוכשר ומוכן לשמוע דבר ה', ואע"ג שזיכוך ז' המידות אפשר לעשותה תמיד כשיחפוץ, אך בספירת העומר היא הזמן הקבוע לכך ומסוגל לזה ביותר, וזהו מחלקי המצוה שיתקן ויזכך את המידות, והיא ההכנה הראויה לקבלת התורה.

וההכנה מראש חודש היא כדרך ההכנה לכל דבר שבקדושה, שטרם בוא העת מתבוננים במוח ובלב את גודל מעלת פנימיות המצוה או

וכדמתאמרא משמיה דהרה"ק מראפשיץ זי"ע, בביאור נוסח הברכה 'אשר קדשנו במצוותיו וצונונו על ספירת העומר', שעיקר הקדושה שבמצוה זו היא ע"י 'צונונו על ספירת העומר', שנצטונונו במצוה מיוחדת לספור ספירה, והיא עיקר הקדושה, על אף שאינו מיוחד ע"י סודה.

עוד חידוש יש בהכנה זו, שהתורה צייתה שימנו מ"ט יום כהכנה ליום אחד של חג השבועות, ולכאורה היא אינה לפי הערך בכמות הזמן שקצבו להכנה, ומה שמצינו בפסח מצרים שנצטונונו 'ויקחו לכם בעשור...' היא היתה רק כהוראת שעה לפי שהיו ישראל במצרים ערום ועריה נצטונו במצוה זו, אבל לקבוע לדורות שהדרך הקבועה והסלולה להתכונן לקראת המצוה היא במצוה זו מ"ט יום, זאת לא מצינו, והיא מעידה ג"כ על שגב מעלת היום.

ובן מקריאת השם לפי ההכנה 'שבועות', שמורה שאין לנו שום השגה בגודל מעלת היום, שהרי השם מורה על מהות הדבר, ומדלא אפשר לנוקבה בשמה מוכח שעצם היום לית מחשבא תפיסא ביה והיא טמיר ונעלם, וקדושתה היא 'בעצם היום מקרא קודש'. ומה שאפשר לתפוס היא ההכנה אליה, ולכך שמה 'שבועות', ולפי גודל ההכנה וההכנה בדבר נוכל להשיג מקדושת היום.

ה' לנו את התורה בשעתו. הגם שהיא לכשעצמה מעלתה, שאי לאו האי יומא היינו חלילה כגויי הארצות, ללא תורה ומצות, והולכים בדרכיהם הנלוזות, והיה מן הצורך לחוג את היום הזה ולהעלות דבר זה על נס, ואמת הדבר שהיא בכלל היומא טבא.

אך איתא בספ"ק בעומק הענין, שיום חג השבועות אינו רק על מה שלפני הרבה שנים נעשה ביום זה מאורע גדול שקבלנו את התורה הק', וכעין מעשה שהיה, אלא בכל שנה ושנה חוזר וניעור 'מעמד הר סיני' וקבלת התורה, ואע"פ שאיננו עומדים לפני הר סיני בפועל ממש, ואין משה רבנו ע"ה עומד לפנינו בפועל ממשי, מכל מקום בהגיע היום הנבחר מאירים כל האורות וההשפעות הרוחניים שהיו בימים ההם ביום הנשגב הזה, ומשה רבנו מקבל התורה ומוסרה לנו, וע"ז אנו חוגגים את היום הזה.

בדרשות 'חתם סופר' לפורים (דף קצ"ח). מתפרש מה שאמר המן לאחשורוש (אסתר ג ח), 'ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים ודתייהם שונות מכל עם'. ולכאורה הרי כל דת משונה היא מחברתה, ומאי קאמר לאחשורוש. אכן בגמ' (מגילה יג:), אי' ואת דתי המלך אינם עושים - דמפקי לכולא שתא בשה"י פה"י. והנה רש"י מפרש שבטלים ממלאכתם

המועד, כדי שבהגיע הזמן יוכל לקבל את כל האורות וההשפעות הנשפעים ע"י המצוה או המועד. ואז, ככל שמשתוקק יותר ומתכוונן לפניה באבנתא דלבא, ומבין במוחו ולבו בגודל הזמן, הרי הוא מקושר יותר להאור הנשפע ביום הזה.

בדבר הזה היה לפני מתן תורה, שבאו למדבר סיני כבר בראש חודש, והתורה לא ניתנה להם כי אם ביום ו' או בז' בו, והיא בכדי שיתכוננו אל היום הגדול, ביום המיוחס אמר בו ה' למשה (שמות יט), 'אתם ראיתם... ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי... והייתם לי סגלה מכל העמים... ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש'. וכן בשלשת ימי הגבלה, וכל זה בכדי שידעו לקראת מה הם באים, והמח שליט על הלב, שההתבוננות במח מעוררת את הלב שיהא 'נכספה וגם כלתה נפשי', 'מתי אבא ואראה פני אלקים', והלב מבין ומשכיל ומצפה לקראת מתן תורה. וזהו ההכנה בימים שבין ר"ח סיון לחג השבועות, להתבונן בגדלות הימים ולהשתוקק ולצפות לקראתם, בכדי לקבל מזיו אורה.

שה"י פה"י - שבועות היום פסח היום ביותר עלינו לשנן ולחדד היטב, ועל אף שהדברים ידועים יש לחזור עליהם בשעת מעשה, שהיו"ט של חג השבועות אינה על שם העבר, שנתן

להראות באצבע, ולומר בחוש זה קלי ואנווהו', והיום קבלנו את התורה ממש. ובזה דתיהם שונות מכל עם, (עכתו'ד בתוספת נופח).

ולכך, אף שבמתן תורה האמיתי ראו פנים בפנים בחושים הגשמיים, ובזמן הזה מאיר רק החלק הרוחני של מתן תורה, יש להתכוון לקראתה כדאי' בזוה"ק, 'נודע בשערים בעלה דא קב"ה דאיהו אתידע לפי מה דמשער בלביה, כל חד כמא דיכיל לאדבקא ברוחא דחכמתא'. וע"כ צריך להתכוון בימים שמר"ח בהכנה דרבה וכדרך שאמרו לכהן גדול שבעת ימים קודם יוה"כ 'ראה שאתה נכנס למקום אש להבת שלהבת', וכך כל איש ישראל צריך להתבונן לפני מתן תורה שהוא נכנס למקום אש להבת שלהבת, כמאה"כ (דברים ד לו), 'ודבריו שמעת מתוך האש'.

ומעתה, יש לבאר ולפרש קצת בהרחבה הענינים שראוי לבא אליה מוכנים כראוי בלב ומח.

באומרם שבת היום פסח היום. אמנם החת"ס מבאר בדרך אחר, שה"י פה"י - היינו 'שבועות היום, פסח היום', שדתי האומות אחרי זמן מיעוט מתיישנת אצלם, וכן כשהאומות חוגגים את חגותיהם הרי זה רק כזכרון על העבר ביסוד מלכותם וכדו', אך תורת ה' לעולם אינה מתיישנת, ומועדי ה' אינם רק כזכרון למאורע שהיה בעבר, אלא 'שבועות היום', וחוגגים מתן תורה שהיום ניתנה לנו התורה, 'פסח היום' שהיום יצאו ממצרים.

ועל זה מתעוררת שנת אומות העולם על בני ישראל, כי קנאתם בוערת בקרבם על מה שאנו זוכים לחוקי חיים המתחדשים בכל עת ובכל שעה ע"י קרבת ה', כי לכן עד היום אנו חוזרים ואומרים 'היום יצאנו ממצרים, וכמאה"כ (שמות יג ג), 'זכור את היום הזה אשר יצאת ממצרים'. 'ביום הזה' קבלנו את התורה, כמאה"כ ביום הזה באו מדבר סיני, ולשון 'הזה' מורה שאפשר

ב

עיקר חג השבועות - מעמד הר סיני

ישראל וקבלנו את תרי"ג המצות, הגם שבכלליות כן הוא שביום זה 'אתה בחרתנו מכל העמים אהבת

חג השבועות אינה רק קבלת התורה עיקרו של חג השבועות אינו דוקא במה שביום הזה נהיינו בו לעם

והיה לבכם זה להם ליראה אתי... למען ייטב להם ולבניהם לעולם'. מעמד זה הוא מעמד הנבחר 'מעמד הר סיני'.

מתן תורה בשינוי סדרי בראשית

בראש השנה בהתחדשות בריאת העולם בכל שנה, מזכירים בתפילת המוספין את 'מעמד הר סיני', ואומרים בברכת שופרות, 'אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עם, מן השמים השמעת קולך... בהגלותך מלכנו על הר סיני, ללמד לעמך תורה ומצות, ותשמיעם את הוד קולך, ודברות קדשך מלהבות אש'. ומבטאים את הנקודה התיכונה של חג השבועות, ששמעו אז את דבר ה'. וכמאמרם ז"ל (מכות כד.), 'אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום', וסביבו נסובה ענין 'ויחרד כל העם', שפרחה נשמתם וחזרו לאחוריהם י"ב מילין, ומלאכי צבקות יודונו והחזירו, וכן שינוי כל סדרי בראשית, שהרכין שמים על הארץ, ואתא מרבכות קודש - שכביכול בא עם רבבות מלאכים ליתן תורה לישראל.

בדא' במדרש, 'כשנגלה הקדוש ברוך הוא ליתן תורה לישראל הרעיש כל העולם כולו על יושביו... באותה שעה נתכנסו כל אומות העולם אצל בלעם, אמרו לו תאמר שהקב"ה

אותנו ורצית בנו', אכן הקבלה עצמה הרי כבר היתה בימים שלפני מתן תורה בשעה שאמר הקב"ה למשה, 'ועתה אם שמע תשמעו בקולי והייתם לי וכו'', ואמרו ישראל פה אחד, 'כל אשר דבר ה' נעשה'. ומה גם שלא שמענו בהר סיני ביום זה כל המצוות שבתורה, כי הרי רוב התורה נאמרה באהל מועד ובערבות מואב.

אך העיקר של יום האדיר הזה הוא עצם 'מעמד הר סיני', כמו שהתורה הק' מאריך מאוד ומצווה לנו (דברים ד), 'רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך... יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב... וידבר ה' אליכם מתוך האש'.

ומשה רבנו חוזר ושונה לבני ישראל את מראות מעמד הר סיני, 'ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות...', 'כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך... השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש...', 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים...', 'ודבריו שמעת מתוך האש...', 'פנים בפנים דבר ה' עמכם...', 'את הדברים האלה דבר ה' אל כל קהלכם... קול גדול ולא יסף...', 'ותאמרו הן הראנו ה' אלקינו את כבודו ואת גדלו ואת קלו שמענו מתוך האש', עד שמסיים 'מי יתן

וצריך להבין זאת, למה בשעת מתן תורה שידד הקב"ה מערכות תבל, ושינה סדרי בראשית, והרי התורה ניתנה רק לבני ישראל, ולמה לא נמסרה להם כדרך שנמסרו להם שאר המצוות על פי ה' ביד משה, באהל מועד ובערכות מואב.

מביא מבול על עולמו ומחריבו כשם שעשה לראשונים, ה' למבול ישב, אמר להן לאו, היום הוא מולך בעולמו... תורה הוא נותן לעמו, שבח הוא נותן לבניו... שנאמר ה' עוז לעמו יתן, אמרו לו, אם כן ה' יברך את עמו בשלום'.

מתן תורה – דבר ה' אל בני ישראל

מעיקרא דדינא בלימוד פרשה אחת, כמו שאמרו בגמ' בנדרים דף ח'. דאי בעי פטר נפשיה בקריאת שמע שחרית וערבית, אכן מלבד מעלת התורה יש בתורה ענין מיוחד לכשעצמה, שנתן לנו הקב"ה את תורתו שנעסוק ונתייגע בתורה ונשים בה כל חפצה, ונחדש בה חידושי תורה, ונבוא לידי השגות התורה עד שנתחבר עם התורה הק' ונהיה עמה כאחדים ממש, והיא מעלת התורה וקדושתה על פני שאר המצוות.

כמו כן יש בפנימיות מעלה נוספת בלימוד התורה יותר על שאר המצוות, שהמצוות נקראים בשם לבוש, שאור המצוות מלבישים וסובבים את האדם מבחוץ, [בלשון פנימי, הארה בבחינת 'סובב כל עלמין'], והתורה נקראת בשם לחם, שהוא זן את האדם בתוכיותו ופנימיותו, ומתהווה חלק ממנו, כך גם התורה זן את נפש

מעלת לימוד התורה על שאר המצוות לחקרים הענין עלינו לבאר תחילה מה שאנו אומרים בתפילות ר"ה (הובא לעיל), 'אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמם... ללמד לעמך תורה ומצוות... ודברות קדשך מלהבות אש', שבעת מתן תורה היה דבר ה' אל בני ישראל, ולימדם 'תורה ומצוות'. המשמעות ב'תורה ומצוות' היינו שהם ב' חלקים המרכיבים את התורה הק', כי יש בכלליות תרי"ג מצוות שנצטוינו לקיימם ולעשותם, ויש פרט נוסף שאע"ג שהוא נכלל בכלל תרי"ג מצוות, אמנם יש לה מעלה יתירה, והוא ענין 'לימוד התורה הק'.

והיינו, דמצד מצות חיוב עשיית המצוה במה שתלמוד תורה היא בכלל המצוות, כמאה"כ (דברים ו ז), 'ושננתם לבניך ודברת בם', יתכן שאפשר לצאת ידי חובת המצוה

ממנו. בדבר זה עצמו ישנן הרבה מדרגות, כמובא בשו"ע שיש מדרגות מחולקות בת"ח, אמנם גם תלמיד חכם בועיר אנפין גדלה מעלתו עד מאוד.

חבמינו ז"ל הפליגו מאוד במעלת תלמיד חכם ואמרו (ברכות לד:), 'כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא למשיא בתו לתלמיד חכם... אבל תלמידי חכמים עצמן - עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו'. דהיינו שאין לשום נברא השגה במעלת התלמיד חכם, ואף הנביאים לא נתנבאו כי אם במעלת הדבקים לתלמיד חכם, אבל מעלת התלמידי חכמים עצמם 'עין לא ראתה', ועוד אמרו (ב"ב יב.), 'חכם עדיף מנביא'. וכן אמרו בגמ' ממזר ת"ח קודם לכהן עם הארץ, כדכתיב (משלי ג טו), 'יקרה היא מפנינים', שגדול מעלת הת"ח על אף חסרונותיו יותר מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים.

הנה"ק בעל 'חידושי הרי"ם' ז"ל אמר שבנוסף לד' מדרגות בכריאה, 'דומם צומח חי ומדבר', ישנם עוד ב' מדרגות, והם 'ישראל', 'תלמיד חכם', והיינו, שת"ח היא מדרגה גבוהה לכשעצמה, והיא משום שהוא מקושר לתורה 'ותורתך בתוך מעי', ודברי תורה מובלעים בדמו, ומתאחד כאחד עם התורה.

האדם, והיא נכנסת בו ממש וכמאה"כ (תהלים מ ט), 'ותורתך בתוך מעי', [בלשון פנימי, הארה בבחינת 'ממלא כל עלמין'], וזהו בנוסף לכך שהיא לבוש כשאר המצות (פע"ח ובאריכות בתניא פ"ה).

ועוד מצינו במעלת התורה שאמר שלמה המלך ע"ה (משלי ח יא), 'וכל חפצים לא ישוו בה', ודרשו חז"ל (מועד קטן ט:), שאפילו חפצי שמים לא ישוו בה - שדוחה את שאר המצות, ולא משום שהעוסק במצוה פטור מן המצוה (שהרי כשא"א לעשותה ע"י אחרים תורה נדחית בפניה), אלא משום גדול מעלת התורה.

העוסק בתורה נקרא הוא על שם התורה

ולבן גדול מעלת התורה שחז"ל קראו להעוסק בה בשם 'תלמיד חכם', דבר כזה לא מצינו בשאר המצות לומר שהעוסק בה יקרא על שם המצוה שהוא מקיים, כגון שהלובש ציצית יקרא בשם 'מתעטף ציצית', אבל ההוגה בתורה ושם בה כל חפצו נקרא עלך שם התורה והחכמה שלומד, ושמו עליו 'תלמיד חכם', כי איש ישראל העוסק בתורה מתאחד כאחד עם התורה הק', על ידי שהיא כביכול חודרת בתוך האדם עצמו, כמו מזון האדם שנעשה חלק

בתורה נכלל 'גופא דאורייתא ונשמתא דאורייתא'

בדיני ממונות וכדומה, יש בה ג"כ גופא דאורייתא ונשמתא דאורייתא.

להבנת הענין לשבר את האוזן נקדים בדרך משל האיך שדבר זה מתבטא בנפש האדם, שהרי (איוב יט כו), 'מבשרי אחזה אלוך'. והיא, כי האדם מורכב מ'חומר וצורה', החומר היא גוף האדם והצורה היא נפש האדם, והנה ישנם אנשים בעלי חומר עב, שהחומריות שולטת בהם והתנהגותם גסה, ומידותיהם מעוותות ואינם מתוקנות, ולכן אף שיש להם צורה ונפש, אין הדבר מורגש כל כך, כי נפשם חבויה ומוסתרת.

לעומת זה, יש אנשים 'בעלי נפש', הם אנשים שהצורה שלהם גוברת על החומר, שנפשם עדינה וכן היא שיגם ושיחם באצילות, ומידותיהם תרומיות, והצורה גוברת עד שהאין החומר מורגש, ופניהם מאירות באצילותם, וכשמתעסקים עמהם מרגישים שמתעסקים עם הצורה שלהם על אף שיש להם חומר, וכל דיבורם היא כ'נפשי יצאה בדברו' (שה"ש ה ו), שנפשם העדינה מורגשת בדיבורם, וכעין פי' התרגום עה"פ (בראשית ב ז), 'ויהי האדם לנפש חיה - לרוח ממללא'. שהדיבור הוא כלי

מעלת תלמיד חכם - דבוק בנשמתא דאורייתא

לאור האמור לעיל, בגודל מעלת תלמידי חכמים שומה עלינו לבאר איזה קנין קנה התלמיד חכם שכך עלתה בידו מעלה רמה זו.

בדי לעמוד על סודה יש לבאר תחילה כי הכלל הוא שחלקי התורה הן ב'פרד"ס', פ'שט ר'מז ד'רוש ס'וד. לכאורה הכוונה בזה היא, שהש"ס והשו"ע והפוסקים זהו חלק הפשט שבתורה. חישובי גימטריאות ונוטריקון וכדו', המה הרמז שבתורה, דרשות ואגדות חז"ל הן חלק הדרוש. ומאמרי זוהר הק' ותורת הנסתר כתבי האר"י וכו', הם תורת ה'סוד'.

אכן נהי שיש בזה מן האמת בדבר שכך נתחלקה התורה, ולפי האמור עולה שכשם שהתלמוד נתחלק לששה סדרי הש"ס - זרעים מועד נשים נזיקין קדשים טהרות, כך נתחלקה כלליות התורה לד' חלקי הפרד"ס.

אמנם אמיתות הענין אינה כן, אלא שהתורה הק' מורכבת מ'גופא דאורייתא ונשמתא דאורייתא', והיינו, שכל התורה כולה בכל פינות ומחנות, ואפילו בנגלות התורה כמו

בקל לדביקות זו.

גם בנגלות התורה מאירה נשמתא דאורייתא

המורם מכל הנ"ל, שאפשר להגות בגופא דאורייתא, וללמוד בסוגיות הש"ס, ולהיות דבוקים ואחודים בנשמתא דאורייתא, וכדרך שנתבאר במשל, שאפשר לדבר עם החומר שבאדם, אך הנפש שבו מורגשת ומאירה מתוך דיבוריו, והיא היא המדברת מתוך פיו. לעניינינו, אפשר ששני אנשים לומדים בצוותא באותו סוגיא, האחד הוא דבוק גם בנשמתא דאורייתא, כי ע"י גופא דאורייתא הוא מתכוון לידבק בה, משא"כ השני.

ועל לימוד באופן כזה אמרו חז"ל (איכה רבה), 'הלוואי אותי עזבו ותורתי שמרו, והמאור שבו מחזירו למוטב'. שלפעמים מוטב לאדם שלא יעסוק בספרי מוסר וכיו"ב כדי להתקרב אל השי"ת, אלא ותורתו שמרו, שיעסקו בתורה בכדי לידבק בנשמתא דאורייתא, וע"י כך המאור שבה מחזירו למוטב, כי 'האלוקים עשה את האדם ישר' (קהלת ז כט), וכשילמד לשם תורה ולשם דביקות בלי חשבונות רבים, ע"י כח התורה הוא חוזר לישרות שבו ודבק בה, ומיישר דרכיו כדתנן (אבות ו א), 'כל העוסק בתורה לשמה... ומרוממתו על כל המעשים'.

הביטוי לנפש, שמורגש בו חיות בעלי הנפש. ביותר מתבטא הדבר אצל צדיקים, שכשמדברים עמם מרגישים את עצם נפשם, ואפי' במילי דעלמא מורגשת נפשם האצילה.

הנמשל הוא, כי כדבר הזה היא גם בחכמת התורה, שהיא חכמה אלקית המורכבת מהחכמה העצומה הטמונה בה, שאפילו בנגלות התורה בהוויות דאביי ורבא הכל עולה יפה כמין חומר, הכל מכוון זה כנגד זה, הן כח פלפולא דאורייתא והן בדרשות ואגדות, וכדרך שרואים בספרי גדולי הדורות לדורותיהם האיך השתעשעו בתורת ה', כל אחד כפי דרכו וסגנונו, והיא 'גופא דאורייתא', והדברים שמחין כנתינתן בסיני.

זאת ועוד, כי בתורה גם נשמתא דאורייתא - הנפש שבתורה, והיא הנקודה הפנימית שבתורה, שהיא מאירה גם מתוך נגלות התורה, כי אפילו הלומד והוגה בסוגיות הש"ס ברמב"ם ובשולחן ערוך, ועסוק בגופא דאורייתא - ליבון הסוגיא לאשורה, גם מזה יוכל לבוא לידי התעוררות ודביקות בה, אם כוונתו בלימודו תהיה על מנת להדבק בה, ולהתקשר עם נותן התורה, כי אז הוא דבוק בנשמתא דאורייתא, שע"י שלומד במנוחת הנפש הוא תופס ומרגיש את הנשמתא דאורייתא, ובפרט בזמנים מסוגלים, אפשר לבוא

נשמתא דאורייתא -

הדביקות בה' גותן התורה

ביאורם של דברים, בהנהגה, הדבר ידוע שתכלית וכוונת בריאת העולם היא, 'בגין דישתמועדון ליה' (זוהר בא), שיהא לנבראים הכרה בהשי"ת, ויכירו בגדלותו, ועל אף שהקב"ה לית מחשבה תפיסא ביה כלל, מכל מקום בהתבוננות במעשי ה' ובנפלאות הבריאה באים להשגה והכרה כלשהו בגדלות הבורא, וכמו שאומרים בשיר היחוד (יום חמישי), 'לא מצאנוהו ולא ידענוהו, אך ממעשיו הכרנוהו'. אך אין זה ההכרה האמיתית בבורא, והיא כאפס וכאין לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו.

אמנם, ההכרה האיתנה ביותר בה' היא ע"י התורה, שהוא וחכמתו אחד, והוא המדע והוא היודע, והוא מתקשר כאחד עם התורה, וע"י שאיש ישראל משיג את התורה יש לו הכרה בהשי"ת, ופימא לליבא לא גליא, שכלפי חוץ הוא עוסק בסוגיות הש"ס ומלבן שמעתא אליבא דהלכתא, ונפשו קשורה ואחידא עם הקב"ה. והיא הפרד"ס שבכל חלקי התורה, והיא 'סוד ה' ליראיו' (תהלים כה יד), 'גילה סודו לעבדיו' (עמוס ג ז), כדרך הסוד הנאמרת בלחש ואינו נשמעת, כך הדביקות בו ית' אינה נשמעת בקול, אלא בעצם הלימוד הוא דבוק בה' ובנשמתא דאורייתא.

ועוד ביתר עומק, הנה האדם יושב לעצמו והוגה בתורה, ובעיני בשר נדמה שהוא לומד לבדו, ומלבן דיבורי תורה בינו ובין עצמו, אבל האמת אינו כן, שהרי אמרו חז"ל (תד"א יח), 'כל תלמיד חכם שיושב וקורא ושונה ועוסק בתורה, הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עמו', והקב"ה מלמדו תורה, ועל זה אומר הנביא ישעיה (מח יז), 'כה אמר ה' גאלך קדוש ישראל אני ה' אלקיך המלמדך להועיל'. שהקב"ה כביכול מתקדש ע"י שהוא 'המלמדך להועיל', וע"ז אנו מברכים בברכת התורה, 'המלמד תורה לעמו ישראל', ועל זה ראוי שהאדם ישים במחשבתו ויתבונן בשעה שמברך ברכת התורה על גודל המעלה שהוא זוכה ללמוד תורה אצל הקב"ה המלמד והרבי המובחר ביותר, והוא הנותן תורה בתוך פיו.

ה'בעל התניא' זי"ע מרבה לבאר בספריו ענין זה על מאה"כ (ישעיה נא טז), 'ואשים דברי בפיד', 'ודברי אשר שמתו בפיד' (שם נט כא), כדרך המלמד את התינוק ואומר לו שיחזור על דבריו, ומכניסם לתוך פיו, כך הם דברי תורה שהאדם לומד, הם דבר ה' המדבר מתוך פיו, וכמו שאמר המגיד להבית יוסף, 'אני המשנה המדברת בתוך פידך', שדברי התורה - דבר ה' גופא הם המדברים מתוך פיו, והיא מחסדי הבורא שבמקום גדולתו אתה מוצא ענותנותו,

מהרה ירוץ דברו. הנתן שלג כצמר... משליך קרחו כפתים... ישב רוחו יזלו מים. מגיד דבריו ליעקב... ויש לבאר כוונת המזמור שפתח במטר - 'השולח אמרתו ארץ...', וסיים בדברי תורה - 'מגיד דבריו ליעקב'.

וביאר הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע, שדברי תורה נמשלו למטר, כמאה"כ (דברים לב ב), 'יערף כמטר לקחי', וכשם שהשפעות המטר הם מלמעלה למטה, שהשי"ת משפיע שפע של גבורות גשמים, ללא שום פעולה מצד המקבל. כך גם דברי תורה שהאדם לומד הם השפעות מלמעלה למטה, ועל אף שהאדם הוא שלומד והוגה בתורה, ההשגה בתורה היא דבר ה' שבתוך פיו, לא מכח יגיעתו, אלא 'כי ה' יתן חכמה, מפיו דעת ותבונה' (משלי ב ו).

הדברים האלה אינם אמורים כדרוש בעלמא, אלא המתבונן בעיני שכלו יחזה מישרים, שדרך הלומדים היא שיבטאו בשפתם הלשון, 'עלה ברעיוני קושיא, או ישוב נפלא לתמיהה מסוימת', וכן הוא האמת אצל לומדי תורה שלפעמים אפילו כשהוא עסוק בענינים אחרים נופל ברעיונו חקירה או יישוב, ובמושכל ראשון הדבר מתמיה, כי בעוסקו בענין אחר איך עלה בליבו קושיא זו.

אכן מצינו גם בספרי גדולי הדורות ביטויים כגון, 'עמדתי כמה

שמכניס את דברי התורה לתוך פיני, ומלמדנו להועיל.

ובאותו ענין איתא בספה"ק חתם סופר עה"פ (דברים כו יז,יח), 'את ה' האמרת היום... וה' האמירך היום'. דהכוונה היא באמת מלשון אמירה, והיינו, ש'ה' האמירך' שה' מלמדך תורה ומעשה אותך ומכניס דברי תורה בתוך פיך. וכן 'את ה' האמרת', שכשמחדשים חידושי תורה אומר השי"ת 'מאיר בני אומר כך, אלעזר בני אומר כך' (חגיגה טו:), והרי אנו מעשים כביכול את השי"ת, שמרוב חביבותו לבניו הוא אומר את חידושי התורה בשם אומרם - בני ישראל תופסי התורה, וזהו מה שהשי"ת יושב ושונה כנגדו. וכן מפרש גם בספה"ק תפארת שלמה.

בברכת התורה אומרים 'והערב נא ה' אלקיני את דברי תורתך בפיני', ואיתא ב'תפארת שלמה', שהיא מלשון תערובות, שדבר ה' מתערב עם דיבורנו, ואפשר להמליץ שהיא כתערובות לח בלח, הנהיים כמקשה אחת ממש. ומדאיתת להכא אין הדבר יוצא מידי פשוטו, שכשמתערב דבר ה' ותורתו עם דברי תורתנו הוא המתיקות והעריכות שבתורה.

חידושי תורה מכח דבר ה' שבפינו, השפעות מלמעלה כמו מטר

דוד המלך ע"ה משורר בתהלים ואומר (קמו), 'השלח אמרתו ארץ עד

מאמר חז"ל (אבות ו ב), 'בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת, שובו בנים שובבים', ולכאורה מה תועלת יש בהכרזת הבת קול כשאין האדם שומעה, וביאר הבעש"ט, שלפעמים בא לאיש ישראל הרהורי תשובה מבלי שיעסוק בעניני תשובה, ואין ההרהור בא מאליו, אלא היא מכח הכרזת הבת קול היוצאת מהר חורב, ונשמעת בלבו ומעוררו לתשובה, ולכך אין צריך שישמע הבת קול באוזניים גשמיות, אלא בהתעוררות הרהור תשובה היא הבת קול. ולענינו ג"כ 'דברי אשר שמתו בפיד', שיכול האדם להרגיש שאין חידושו ורעיונו מכחו, אלא דבר ה' המלמדנו תורה, היא המדברת בתוך פיו.

שנים בתמיהתי והלכתי בחשכי, עד שהאירו עיני מן השמים, ומצאתי משנה אחת... (ראב"ד תשובות ופסקים ועוד כהנה רבות), באומרם שאין החידושי תורה נובעים מכחם, אלא הארה שמימית היא, ובלכתם בדרך האיר להם החידוש, ומצאו סימוכין לדבר, ודומה היא להשפעות המטר היורד בשווקים, בלא שום פעולה מצד האנשים. והסיבה שנסובה הענין כך, להראות שה' הוא המלמד תורה, ואתה התיגעת וחקרת בכוחותך, ועכשו כשאין עסוק בענין זה נגלה אליך פירוש הדבר, והיא מכח ה' המלמדך להועיל.

בעין זה ידוע הא דמתאמרא משמיה דמרנא הבעש"ט ז"ע, על

מעמד הר סיני – הקב"ה המלמד ובני ישראל התלמיד

התורה כלולה ואחידא בדיבור 'אנכי', ומשעה שקיבלו את השורש ותפוסים בה, קיבלו עמה את כל הענפים המסתעפים הימנה, והיא כל התורה כולה, ששמענו במאמר 'אנכי' מפי הגבורה, והיא השורש שבכל דור ודור השי"ת מלמד תורה לכל יחיד ויחיד.

א"י בגמ' (ברכות כב.), 'והודעתם לבניך ולבני בניך, וכתוב בתריה, יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב.

ע"י דבר ה' נקבע תלמיד תורה בלבם שורש ויסוד דבר זה היה במעמד הנבחר 'מתן תורה', שאז נגלה ה' לבני ישראל ודיבר עמהם פנים בפנים ולימדם תורה, וזה היה לימוד תורה הראשון. וכמאמרם ז"ל (שה"ש רבה א), 'בשעה ששמעו ישראל אנכי ה' אליך, נקבע תלמוד תורה בלבם, והיו למדים ולא היו משכחין', ודיבור זה היא השורש והיסוד לכל התורה, שכל

התורה'. ומברכים על העבר, 'ונתן לנו את תורתו', וכן על ההוה 'ונתן התורה', שנתנת התורה לא תמה במעמד הר סיני, אלא היא 'קול גדול ולא יסף - ולא פסיק', וה' מלמד תורה לעמו ישראל.

ונתיחד בזה חג השבועות שבו חוזר וניעור הארה זו, שבו נתן ה' את תורתו לעמו ונקבע תלמוד תורה בלבם, שהקב"ה הליביש את עצמו כביכול בתורה וכדאיתא (תנחומא יתרו), אנכי נוט' א'נא נ'פשי כ'תבית י'הבית', שנתן את עצמו כביכול לבנ"י בשעת קבלת התורה, והיא ע"י שמלמדם תורה, ועי"כ אנו באים לידי הכרה בו ית', 'אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים', שע"י ההשגה בתורה באים לידי הכרה בו ית', והיא תכלית הבריאה 'בגין דישתמודעון ליה'.

מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע, אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע'. שחיוב לימוד התורה היא באימה וביראה וכו' כדרך נתינתה על הר סיני. בספר תורה אור לבעל התניא' (פ' יתרו) מקשה, וכי מה דמיון הוא זה, והרי במעמד הר סיני היו קולות וברקים, ופנים בפנים דיבר ה' עמנו, ולכך היה באימה וביראה, משא"כ הלומד תורה בינו לבין עצמו האיך תיפול עליו אימה ויראה. וביאר בקדשו, שכל העוסק בתורה בכל מקום שהוא ואפי' לעצמו, שם ה' דבריו בפיו כבשעת מתן תורה ממש, וע"י כן יוכל לבוא לידי אימה ויראה כבשעת קבלת התורה מפי הגבורה.

'נותן התורה' בהוה לכל יחיד ויחיד
א' ב'שם משמאל', שלכך
מברכים בכרכת התורה, 'אשר בחר
בנו... ונתן לנו את תורתו, בא"י נתן

קנין תורה רק ע"י ביטול הגבלות הגשמיים

באהל', 'שאינ התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליהן' (גיטין נו:), וכמו שכתב הרמב"ם בהל' תלמוד תורה (פ"ג הי"ב), 'אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן, ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליהן ומצער גופו

לימוד התורה שלא מתוך עידון הוא
כתנאי להשגת דבר ה'

לאור האמור מתבאר על מה
נשתנו סדרי בראשית בשעת מתן
תורה, אכן בכדי להבינו על בוריו יש
לבאר תחילה ענין מקניני התורה.
והוא, מה שדרשו חז"ל עה"פ (כמדבר
יט יד), 'זאת התורה אדם כי ימות

וגם לזה, הן לקנות תורה והן להקציב זמן גם לתענוגי עולם הזה, כי כלפי אנשים שלא האריכו ימים כל כך לא יחסר להם כלל מזמני לימוד התורה, והדבר פשוט שזו בדוּתא היא.

מיעוט תענוג - השתוות בין התלמיד להרב

אמנם הדברים ברורים שהטעם בזה הוא מפני שהתורה היא חכמתו של הקב"ה, והיא חכמה עליונה, ובכדי לקנותה צריך ש'ה' יתן תורה מפיו דעת ותבונה, שה' ילמדנו תורה, ויהיו 'דברי אשר שמתו בפיד', ולולי כן אי אפשר לבוא לידי השגות התורה ולקנות חכמתה, שהיא נשגבה מבינת אנוש, וגם המלאכים לא השיגו סודה, כמאה"כ (איוב כח כא), 'ומעוף השמים נסתרה'. והיא היתה חמדה גנוזה תתקע"ד דורות קודם בריאת העולם, ולא השיג שום נברא לדעת חכמה זו, אלא ע"י שהשי"ת מלמד התורה לבנ"י ומשפיעה בתמידות כדרך המטר, ואז אז זוכים להשגתה.

אמנם כן, בכדי שיוכל השי"ת להשפיע תורה לבנ"י, צריך שנהיה מקושרים יחדיו, ויהיה ביניהם כביכול קו המשוה שיחברם, וכעין מה שמצינו ברב ותלמיד שהרב צריך להשפיל עצמו בכדי להשפיע להתלמיד, ועל התלמיד להכניע את עצמו בפני רבו בכדי לקבל תורה

תמיד, ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה'. וכדאי' באבות (פ"ה מ"ו), שממ"ח קניני התורה הם 'מיעוט תענוג, מיעוט שינה... ועוד איתא שם (פ"ו מ"ד), 'כך היא דרכה של תורה... וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל'.

מכל הדברים האלו אנו למדין שמיעוט התענוג הוא כתנאי הכרחי לזכות לכתר תורה, ודבר זה טעון ביאור, כי לכאורה מדוע יחסר לאדם בלימוד התורה אם בשעת אכילתו יאכל במדה גדושה, ובשנתו ישן בתרדמה עמוקה, וכשירצה לעדן את עצמו יתעדן, ועם כל זה בשעת לימודו ישים בתורה כל מאוייו, ומדוע חיי העונג סותרים לחיי התורה. ונהי שהאדם מחוייב לקיים 'קדושים תהיו' - קדש עצמך במותר לך, אכן זהו חיוב כללי, ואינו מצד דרכי קניני התורה, ושומה עלינו לבאר מפני מה יש למעט בתענוג כדי לזכות לחיי תורה.

ואין לומר שהנימוק בזה הוא מפני שבאוכלו ובהתענוגו כאוות נפשו הרי הוא מאבד זמן יקר שהיה ביכלתו בזמן זה לעסוק בתורה, ומחמת איבוד זמנו לתאוה לא יוכל לקנות תורה די סיפוקו, דאם כן מה תאמר לאנשים שמאריכים חיים יותר מעל אחרים, אטו הם רשאים לומר שבשנותיהם הארוכים יש זמן לזה

במד' (בר"ר) עה"פ, 'וידגו לרב', מה דגים הללו... כך הן ישראל גדלין במים בתורה, כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה הן מקבלין אותו בצמאון כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהון'. והדברי תורה הם חיות ומהות הנשמה, ומשיבה את נפשה.

אך, התורה ניתנה לאנשים קרוצי חומר, והנשמה מלובשת בגוף הגשמי, שהיא רחוקה מאלוקות, וכשלומד תורה משתמשים בכחות הגוף, במח הבשרי, וא"כ האיך אפשר ללמוד תורה מפי הגבורה, ומה קשר יש בין המלמד - הקב"ה שאין לו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, לאנשים קרוצי חומר.

על כן, בכדי שיתקשר השי"ת כביכול עם בני ישראל, צריך לזכך את הגוף, שמטבעו רוצה להתעסק עם חומריות, ומלכתחילה כך טבעה, ובכדי שיזכה האדם לתורה צריך לשבר את החומריות המעכבת בעד הנשמה מלהתענג על ה', וע"י שמשבר את גופו ומוסר את נפשו למען התורה, עד שממית את עצמותו עליהן, אז הוא זוכה לתורה, כי בזה הוא פותח פתח בנפשו לקלוט בקרבו תורת ה'. [אין הכוונה לסיגופים, שהרי הם מונעים מהרחבת הדעת לתורה, העיקר שלא יתעדן במרעה שמן, ללכת אחר תאוותיו ורצונות גופן].

מפיו, ובכך ישתוו ויוכלו לקנות תורה. ולא עוד, אלא שבספה"ק תניא מבאר שאינו דומה כשהרב מלמדו פנים בפנים, לכשאומר דברי תורה לאיש אחר, והוא שומע זאת מאחוריו, בלי שרבו יתקשר עם התלמיד, שאז אין הדברים נקנים בלבו כראוי, כי בכדי לקנות תורה כדבעי צריך הרב לפנות לכו אל התלמיד ולהתקשר עמו.

ובלפי שמיא, בכדי שילמד הקב"ה תורה לעמו ישראל, צריך שיהיה השתוות כביכול ביניהם, ויהיו מקושרים ומחוברים כאחד, ומצד המשפיע - הקב"ה, הרי הוא בלתי בעל גבול, ובמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, ואין שום מניעה כלפי הית"ש ללמד תורה לעמו ישראל. אך המקבלים - בני ישראל, הרי הם רחוקים ומובדלים מאתו ית' ואין לנו שום השגה בו, ואיך נתקשר אל ה' בכדי לקנות תורה מפיו.

אכן, בכל איש ישראל יש חלק אלוך ממעל, והיא הנשמה הדומה לבוראה, כדאמ' בגמ' (ברכות י.), שאמר דוד המלך ע"ה ה' פעמים בתהלים, 'ברכי נפשי את ה'', כנגד ה' דברים שהנשמה דומה לבוראה. ומצד עצמה היא תאבה לשמוע דבר ה', כמאה"כ (תהלים קיט כ), 'גרסה נפשי לתאבה אל משפטיך בכל עת', שרצונה ללמוד תורה בכל עת, וכדאי

אור זרוע לצדיק -
ברקבון גרעין החומריות

בתפילת שמונה עשרה אנו אומרים, 'כי באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים ואהבת חסד', והיינו שהתורה הק' ניתנה לנו ע"י אור פניו של הקב"ה, כי התורה עצמה היא אור כמאה"כ (משלי ו כג), 'נר מצוה ותורה אור'. והנה דוד המלך אומר (תהלים צו יא), 'אור זרוע לצדיק', והיינו שהאור היא כעין זריעה. ביאור ענין הזריעה איתא בספרי ה'בעל התניא' (לקוטי תורה בהר) שזהו דבר נפלא מפלאי הבריאה, שהגרעין קודם זריעתה נדמית כאבן דומם שאין בו שום חיות, ואילו כשטומנים את הגרעין ברגבי האדמה היא נרקבת, וברקבון הגרעין לא נשאר כלום מגוף הגרעין, כי אם כח היולי שבה, והיא הכח בעצם שברעין - כח המצמיח, ועל ידי שהיא מתחברת עם הקרקע מתחיל הגרעין להכות שורשים ולהצמיח ענפים, ומגדלת פירות טובים ומתוקים. והיא דבר נפלא, שהגרעין שבהיותו גרעין לפנינו היה נראה לעין כמו דומם בלבד, ואחרי שנרקב בארץ נתגלה שיש בתוכו כח רוחני - היולי, שבכחו להצמיח ולהוציא פירות רעננים, אכן כח זה אינו פועל רק משנתבטלה כח החיצוני שלו.

בדבר הזה הוא ה'אור זרוע לצדיק', שהאור הוא כזריעה להצדיק,

צדיק היינו דאחיד בשמיא וארעא, שהוא מקשר עניני שמים וארץ כאחד והיינו שמבטל רצונותיו הגשמיים להשי"ת, ואצלו מאיר בקרבו 'אור זרוע' שבכחו להצמיח. והשי"ת נתן לנו את התורה שהיא אור, 'באור פניך נתת לנו... תורת חיים', ולכך קנין תורה הוא דוקא שלא מתוך עידון, אכילה ושתייה וכיו"ב, וע"י כן נרקבת גרעין הגשמיים, ומתגלית נקודת האור בגוף הגשמי, והיא מתחברת עם האור ה' שבתורה, ועי"כ זוכים לתורה, וזהו בקשתנו 'ברכנו אבינו... באור פניך, כי באור פניך נתת לנו ה' אלקינו תורת חיים', וע"י כן ניתנה לנו התורה במעמד הר סיני.

ובזה מתבאר הדק היטיב למה ביטול החומריות הוא תנאי לזכות לתורה, כי ביטול החומריות שבאדם הוא אצלו דוגמת רקבון הגרעין, שדוקא אז זורח ממנו הכח ההיולי הנפלא הטמון באור נשמתו לזכות לגילויי תורה, דוגמת הגרעין שכח הצמיחה מתחיל להאיר דוקא כשמתבטל חומריותו, ואז אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה.

שידוד המערכות בכדי לבטל את הגרעין כמו שיש באדם הנקרא 'עולם קטן' כן הוא בכלליות בכל הבריאה כולה, וזו היא הסיבה המסובבת שבעת מתן תורה שידד השי"ת מערכות תבל והרכין שמים על הר סיני ושיבר

כל מידה בפרטות מידה לשבוע, חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד ומלכות, ומזככים את המידות שבנפש הבהמית, ומשליטים את הנפש האלקית על הנפש הבהמית, בכדי שנקשר אל הרב ונוכל לקנות תורה מפי.

ובאמור לעיל, שאינו דומה הלומד מפי הרב שהוא אדם כערכו, ואין ההפרש רב ביניהם, ויוכל להשתוות ולהתקשר אליו, ללומד מפי הגבורה, שהוא אינו גוף ולא ישיגוהו משיגי הגוף, והוא אחדות פשוט בתכלית הפשיטות, ואין לשום נברא שום שייכות אליו, ולכך בכדי שנוכל להיות כתלמיד אצל השי"ת, צריך לבוא לידי רקבון הגרעין – מידות הרעות שבנפש הבהמית, וכדמתאמרא משמיה של הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן שאמר על מאה"כ 'כף אחת עשרה זהב, דהיינו 'כף אחת' – כפיפה אחת למען ה' – גיב דיך איין בייג, ואז 'עשרה זהב' וועסטו זיין א' גאלדענער יוד', והיינו שהאור של זהב הטמון בנפש איש ישראל מתגלה כשיכוף את החומריות, ואז יוכל להתקשר עם ה' אחד, ויהיה ממקבלי התורה.

עיקר חג השבועות היא זיכרון המידות
בשבועה שבועות

ולכך, עצם 'חג השבועות' לית מחשבה תפיסא ביה, ואין לנו השגה

ההגבלות הגשמיים, כמאה"כ 'ודבריו שמעת מתוך האש', משום שבמתן תורה לימד ה' תורה לישראל, ובמאמר 'אנכי' נקבע ת"ת בלבם, והיינו שכביכול נפשו מהותו ועצמותו ית' – א'נא נ'פשי כ'תבית י'הבית, שהיא נשמתא דאורייתא, זהו שנקבע בלבם, וכמו שמפרש בעל התניא זי"ע מאה"כ (דברים ו), 'ואהבת את... והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום... ושנתם לבניך', שהשי"ת הכניס את עצמו לתורה – אשר 'אנכי' מצוך היום – מהותו ועצמותו כביכול, ולימוד התורה היא 'ושנתם לבניך', שעל ידו דבקים במהותו ועצמותו ית'.

לכן במעמד הר סיני היה נצרך שתתבטל כח הבריאה ושיושדרו מערכות תבל, 'ובריות בראשית חרדו ממך, בהגלותך מלכנו על הר סיני ללמד לעמך תורה ומצות', כי בזה בטלה החיצוניות של הגרעין, ונתגלה האור זרוע לצדיק, ונקשרה עם כח התורה של הקב"ה, ונשאר ממנה רושם לעולם, 'קול גדול ולא יסף – ולא פסק', וקבלת שאר חלקי התורה היא המשך לזריעה זו, שזרעו בו את השורש 'אנכי', ונקבע ת"ת בלבם.

ימי הספירה –

ימי רקבון גרעין החומריות

דבר זה דורש הכנה דרבה, ולכך ימי הספירה הם הכנה למתן תורה, ימי תיקון וזיכרון המידות, ומתקנים

כמנהג הראשון כחתן אל כלה פה אל פה... על שם שנתן להם תורתו, ודבר עמהם פנים אל פנים, ואותם דודים עודם ערבים עליהם מכל שעשוע, ומובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמיה ומסתר צפונותיה, ומחלים פניו לקיים דברו, וזהו ישקני מנשיקות פיהו, ע"כ.

השיר הזה מבטא את גודל האהבה והחיבה שהיה בשעת קבלת התורה, ואנו מצפים ומיחלים שיגלה לנו סוד טעמיה ומסתר צפונותיה, שהיא נשמתא דאורייתא.

והיא גודל השמחה בחג השבועות, ולכן 'בעצרת כולי עלמא מודי דבעינן נמי לכם' (פסחים סח:), וכדאי 'בתניא', כדרך משל למלך שקירב אליו איש פשוט והכניסו בחדרי חדרים להשתעשע עמו על לא דבר, רק מאהבתו וחיבתו אותו, ואותו קרבה קרבנו ה', כמאה"כ (דברים ז), 'לא מרכבם מכל העמים חשק ה' בכם... כי מאהבת ה' אתכם'. וזהו 'הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך', שהשי"ת מכניסנו לחדרי חדרים ומתגלה בגילוי עצום, 'ונשמחה בך - בך בהקב"ה, בך בישועתך, בך בתורתך.

שמחה עצומה זו גורמת לכך שנחלש כח היצר, ואינו בתקפו, וכדאי 'במדרש, 'בשעה שאמר

ברום מעלתה כמה שהשי"ת הוא המלמדנו תורה, אך השם הניתן לחג הזה הוא על שם ההכנה של בני ישראל שמזככים את המדות ומשברים את החומריות שבגרעין, ומגלים את האור זרוע, והיא 'בשבועותיכם', שכל כולה על שם עבודתנו להיות ראויים להחשב אצל הקב"ה כתלמיד הלומד אצל רבו.

בשם שפסח נקרא על מעלתם של ישראל 'חג המצות', על שלא הספיק בצקם להחמיץ, ולא על שם פסיחה ודילוג של הקב"ה, כך גם נקראת שם החג 'שבועות', על שם מעלתם של ישראל, שזיככו את מידותיהם מ"ט יום, בכדי לקבל את התורה, אך עצם היום 'מתן תורה', אין לנו בו שום השגה והיא 'בעצם היום הזה מקרא קודש' (ויקרא כג כא).

במתן תורה היה גילוי אהבה פנים בפנים

בחג השבועות מתגלית אהבה וחיבה עצומה לבני ישראל, וכמו שאומר שלמה המלך ע"ה ב'שיר השירים' (א ב), 'ישקני מנשיקות פיהו, כי טובים דדיך מיין, ופירש רש"י, 'ישקני מנשיקות פיהו - זה השיר אומרת בפיה בגלותה ובאלמנותה, מי יתן וישקני המלך שלמה מנשיקות פיהו כמו מאז, לפי שיש מקומות שנושקין על גב היד ועל הכתף, אך אני מתאוה ושוקקת להיותו נוהג עמי

רצון הפנימי בנפשו של ישראל לראות את מלכנו, וככל שמתכוונים לקראתה כדבעי זוכים שישאר רישומו גם בעבור ימים אל, וכמאה"כ 'מי יתן והיה לבכם זה לעולם', ויום זה הוא יום קדוש מבואו ועד צאתו, ולכן שומה עלינו להתכונן לקראתה כראוי.

מסופר שהרה"ק מראפשיץ זי"ע האריך בבוקרו של יום השבועות בברכת אהבה רבה שעות ארוכות לאין ערוך. לעניננו, אע"ג שאין ענין לחקות דרכי הצדיקים לעשות את המעשים כצורתן וכדוגמתן, ובפרט אם אצל האדם נעשה הדבר כמעשה קוף בעלמא, אך ללמדנו בא, שצריך לשים על לב בתפילות היום ובדברי האקדמות, לכוון בהם כיאות בהתעוררות וקרבת אלקים.

הקב"ה לא יהיה לך, נעקר יצר הרע מלבם, ואיתא ב'שם משמואל' שבשעת חטא עץ הדעת נכנס היצר לתוך ליבו של אדם, ובשעת מתן תורה נעקר היצר מלבם, וכעומד מבחוץ הוא ואינו בתוקפו, ולכן מקריבים בחג השבועות 'שתי הלחם' - חמץ, ובכל השנה אסור להקריב קרבן ה' מחמץ, הרומז ליצר הרע. משא"כ בחג השבועות שנעקר יצר הרע, ונחלש כחו מקריבים לחם חמץ, ובכח התורה שהיא לחם, ובחדוותא דשמעתא ינצחו.

איתא בגמ' גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה', והיא רצון נעלם בלבנו של אדם, ובחג השבועות בהתגלות ה' לבניו בקשתנו היא, רצוננו לראות את מלכנו, שמתגלית

ויהי רצון שיקוים בנו מה שאומרים באקדמות, 'חדו שלמא במיתי, ומנא דכותא. קריתא דירושלם, כד יכנש גלותא. הדרא דלא אפשר, למפרט בשפותא. מטיילי ביה חנגא, לבהדי דשכינתא'. ונוכה ליעוד 'וימלא כבודו את כל הארץ, אמן ואמן'. 'ותורה חדשה מאתי תצא'. 'ורוח חדשה אתן בקרבכם'. ונוכה בקרוב למתן תורה ממש, 'וראו כל בשר יחדיו כי פי ה' דבר', במהרה בימינו אמן.

ס'אג'ה תאד מפיע נפלא

חדש! ניתן להשיג את הג'ורנל היומיים של להתוודע
אשר מלאים זין ומפיקים נוגה בנושאים על הדרך
אסופים יחד בחוברת אחת במתכונת "דו חודשית"
להנאת לומדי הדרך היומי, ולהעשרת הידע ההלכתי.

הגליונות ערוכים בטו"ט ודעת בראשות
הרה"ג ר' אהרן רובינפעלד שליט"א
בעל מח"ס תורת הקנינים, תורת המצוה

להשיג בחנויות הספרים המובחרות | למנויים חודשיים: 718.298.24.16

נעמט דעם דף היומי צום קומענדיגן שטאפל...

טוישט אייער גאנצע מהלך החיים

די הערליכע נושאים וואס ווערן אויסגעשמועסט אין די "להתוודע" דף היומי שיעורים, נעמען ארום דעם גאנצן אידישן חיי היום יומי.

איר וועט נישט לערנען די גמרא כמצוות אנשים מלומדה, נאר "לעבן מיט די גמרא". באקומען א טעם און געשמאק אין אידישקייט, שבת ויום טוב.

TMC • 718.925.2300

ווערט א מעמבער היינט, בלויז \$4 א חודש

44.203.5193544

www.lehisvada.com

להתוודע
מחמדי התורה בש"ס

יעדן טאג א פרישע נושא • שיעור יומי דורך בארימטע מגי"ש • הערליכע גליון • שאל את הרב • פראגע בויגן

Sponsored by

RIZ
AUTO LEASING

גליון זה טעון גניזה